

Més que un club, una filosofia

Des que el 4 de maig del 1988 Johan Cruyff fou escollit nou entrenador del FC Barcelona, a can Barça tothom veu clar que cal jugar a l'atac i amb un control exquisit de la pilota. Louis Van Gaal, Frank Rijkaard i Josep Guardiola han perfeccionat un mètode de treball que ha convertit el club català en una referència al món, en una màquina de jugar a futbol que ara, a més, fabrica 'cracks' planetaris.

Encara faltava un mes i mig perquè oficialment fora l'entrenador del Barça, que Johan Cruyff ja deia com calia fer les coses. En pot donar fe Joan Martínez Vilaseca, que el 15 de maig del 1988, mentre entrenava l'equip juvenil blau-grana en un partit de copa contra l'Elx, va veure com a la mitja part l'holandès entrava al vestidor per demanar-li que canviara el sistema de joc. Hores més tard, i també al Ministadi, Cruyff va ordenar al seu futur ajudant, Carles Rexach, que repetira l'acció: el *noi de Pedralbes* va haver d'informar el *mister* Lluís Pujol que el Barcelona Atlètic passara a jugar amb un 3-4-3.

L'aterratge de Cruyff a Barcelona, a 41 anys i havent signat només un any de contracte, va ser providencial. El president de l'entitat, Josep Lluís Núñez, acabava de complir la seua primera dècada al capdavant del club, un temps en què pel primer equip s'havien succeït vuit preparadors i en què la tensió amb el planter no havia fet sinó créixer: el famós *moti de l'Hespèria*, en què els futbolistes demanaven la dimissió del president, havia tesat la corda al màxim. Per si no n'hi havia prou, el Reial Madrid era hegemònic, la famosa *lleva del Buitre* ja acumulava tres lligues consecutives i tan sols el Milan li feia ombra a Europa. El barcelonisme mostrava símptomes de pessimisme catatònic agreujats per un complex d'inferioritat evident.

Tanmateix, Núñez va ser a un pas de fitxar Javier Clemente. Tant ell com el vice-president Joan Gaspart veien amb més bons ulls l'opció del tècnic basc, amb qui ja havien acordat un pre-contracte, però Clemente despertava molts recels en determinats segments de la directiva. Nicolau Casaus, de fet, va ser el gran defensor de la via holandesa... Que al remat ha acabat essent la via de l'èxit, la que ha reconduït la trajectòria d'un club acostumat al plor. Avui el Barça, per damunt de tot, encomana somriures.

El desig més íntim de Núñez, també fill de Barakaldo, era situar Clemente – que havia acumulat triomfs importants amb l'Athletic Club i l'Espanyol – a la banqueta, i va ser a punt de comptar amb la inestimable ajuda del multimilionari magnat de la comunicació Robert Maxwell, que aleshores mirava de fer

del modest FC Utrecht una potència futbolística. Amb la cervesera Heineken i l'aeronàutica KLM, Maxwell somiava un projecte a l'estil Abramovich amb Cruyff com a cap.

Operació neteja. Si abans de prendre possessió del càrrec, l'1 de juliol, l'holandès ja marcava la línia, què no havia de passar a partir d'aleshores?

Cruyff va començar a dissenyar una plantilla a mida: més aviat curta, amb molt de talent i sempre oberta a incorporar peces del planter. Com van viure en primera persona Martínez Vilaseca i Pujol, el 3-4-3 s'imposava a totes i cadascuna de les estructures del club. Pensament únic, sí, però ben atractiu i productiu.

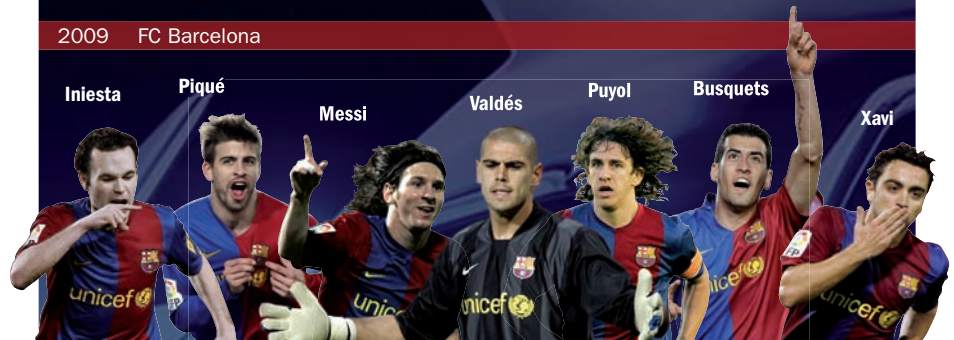
Ajudat pel difícil moment que travessava l'entitat, els Gerardo, Víctor, Moratalla, Amarilla, Clos, Pedraza, Calderé o Migueli tenien les hores comptades. En canvi, a uns altres se'ls obria la porta de bat a bat: als selectes Eusebio i Begiristain, per exemple, als plançons Amor, Milla i Guardiola, o també a figures internacionals com ara Koeman, Støitxkov i Laudrup, l'últim dels quals havia fracassat a Itàlia i arribava devaluat. El beuratge, doncs, era senzill: el bo i millor del mercat futbolístic internacional, amb jugadors de la lliga espanyola molt dotats tècnicament i algunes incorporacions del filial que ja havien mamat l'exigent sistema de joc que instaurava el nou entrenador. Tot plegat era com passar de menjar pernil dolç a paladejar caviar.

Cruyff va estar-hi vuit anys, però no tot van ser flors i violes. Va anar de poc que Núñez no el destituïra a les acaballes de la segona temporada, 1989-90, però la final de copa guanyada a València contra el Reial Madrid va servir per a esquivar el desenllaç fatal. Al curs següent –aquell any sí!– el Barça s'apuntà la lliga i trencà un lustre de dictadura blanca. S'encetava un període brillant que ha passat a la història amb l'anglicisme *dream team*, l'equip de somni, i que és el sòlid fonament sobre el qual s'han erigit els grans equips que han vingut més tard, sota les ordres d'uns altres dos holandesos, Louis van Gaal i Frank Rijkaard, i ara, amb Josep Guardiola al capdavant. El tècnic de Santpedor representa la culminació del

Un planter únic a Europa

La feina a la Masia dóna fruits. Cap finalista de la Champions League no ha disputat mai aquest partit tan transcendent amb tants jugadors titulars formats a casa. Una fórmula que, a més, reforça i de quina manera els lligams entre el planter i l'afeció.

2009 FC Barcelona

1995	Ajax d'Amsterdam	Rijkaard, F. de Boer, R. de Boer, Reiziger, Davids, Seedorf
1996	Ajax d'Amsterdam	Siloooy, F. de Boer, R. de Boer, Davids, Musampa
1999	Manchester United	Giggs, G. Neville, Butt, Beckham
1995	Milan	Maldini, Costacurta, Baresi, Albertini
1994	Barcelona	Ferrer, Sergi, Guardiola, Amor
1993	Milan	Maldini, Costacurta, Baresi, Albertini
1990	Milan	Maldini, Costacurta, Baresi, Evani
2006	FC Barcelona	V. Valdés, Puyol, Oleguer
2000	València CF	Mendieta, Farinós, Angulo
1994	Milan	Maldini, Galli, Albertini
1989	Milan	Maldini, Costacurta, Baresi
2009	Manchester United	Giggs, O'Shea
2008	Manchester United	Brown, Sholes
2007	Milan	Maldini, Oddo
2007	Liverpool	Gerrard, Carragher
2005	Liverpool	Gerrard, Carragher
2004	Porto	V. Baía, J. Costa
2003	Milan	Maldini, Costacurta
2001	València CF	Albelda, J. Sánchez
2000	Reial Madrid	I. Casillas, Raúl
1998	Reial Madrid	Sanchis, Raúl
1992	FC Barcelona	Ferrer, Guardiola
1991	Estrella Roja	Stojanovic, Prosinecki
1990	Benfica	J. Carlos, Quina
2008	Chelsea	Terry
2006	Arsenal	A. Cole
2005	Milan	Maldini
2004	Mònaco	Givet
1999	Bayern de Munic	Babbel
1997	Borussia Dortmund	Klos
1992	Sampdoria	Lanna
1989	Steaua de Bucarest	Petrescu
2003	Juventus	
2002	Bayern Leverkusen	
1998	Juventus de Torí	
1997	Juventus de Torí	
1996	Juventus de Torí	
1993	Olympique de Marsella	
1991	Olympique de Marsella	

FINALS DE CHAMPIONS LEAGUE
Any / Equip / Jugadors del planter

Del patiment al pitet

TOTAL DE TÍTOLS

Des de la temporada 1988-89 i entre els equips que participen a la lliga espanyola, el Barça és el que presenta més bon bagatge a totes les competicions, encara més si hi afegim els títols europeus.

*La Recopa va deixar de disputar-se a la temporada 1999-00. Des d'aleshores, el campió de Copa disputa la Copa de la UEFA, que al seu torn va absorbir l'antiga Copa de Fires, a la temporada 1971-72.

	TOTAL	LLIGA	COPA DEL REI	CHAMPIONS	RECOPA*	UEFA
FC BARCELONA	18	●●●●●●●●●●●●●●	●●●●●●●●	●●●●●●	●●	
REIAL MADRID	13	●●●●●●●●●●●●	●●	●●●●		
VALÈNCIA CF	5	●●	●●			●
AT. DE MADRID	4	●	●●●●			
REIAL SARAGOSSA	4		●●●●		●	
DEP. CORUNYA	3	●	●●			
SEVILLA FC	3		●			●●
RCE ESPANYOL	2		●●			
RCE MALLORCA	1		●			
REIAL BETIS	1		●			

Des que l'estiu del 1988 va aterrar al Prat per entrenar el FC Barcelona i imprimir-hi una nova filosofia, el palmarès de l'equip s'ha engruissat de manera notable.

TÍTOLS EUROPEUS

Des de l'arribada de Cruyff al Barça, els catalans encapçalen el rànquing de títols europeus a l'estat espanyol.

	TOTAL	CHAMPIONS	RECOPA*	UEFA
FC BARCELONA	5	●●●●●	●●	
REIAL MADRID	3	●●●		
SEVILLA FC	2			●●
VALÈNCIA CF	1			●
REIAL SARAGOSSA	1		●	

PALMARÈS DEL FC BARCELONA

TÍTOLS EUROPEUS

Dels 11 títols europeus de l'equip, 5 s'han aconseguit els darrers 21 anys.

Champions League
1991-92, 2005-06, 2008-09

Recopes
1988-89, 1996-97

Copes de la UEFA

CHAMPIONS LEAGUE

La Copa d'Europa, l'actual Champions League, era la gran assignatura pendent del FC Barcelona fins a l'arribada de Cruyff. D'aleshores ençà, l'equip n'ha guanyades 3.

De 1955-56 a 1987-88: 0 títols
en 33 edicions

De 1988-89 a 2008-09: 23 títols
en 21 edicions

LLIGA ESPANYOLA

A la màxima competició estatal, la lliga, el repartiment de títols és el següent:

De 1928-29 a 1987-88: 10 lligues
1 lliga cada 5,7 anys

De 1988-89 a 2008-09: 9 lligues
1 lliga cada 2,33 anys

COPA DEL REI

Pel que fa a les 108 edicions del torneig de Copa, la correlació títols/anys no arriba a la mitjana històrica, però s'hi acostava força.

De 1901-02 a 1987-88: 21 copes
1 copa cada 4,15 anys

De 1988-89 a 2008-09: 4 copes
1 copa cada 5,25 anys

cerle virtuós culer. El noi de casa, entrenat a la casa i que triomfa a casa com a futbolista, després ho fa com a entrenador perfeccionant el mètode que ha xuclat des de ben jovenet.

Si Cruyff va imposar l'exercici co-

negut per *rondo* com a eix dels entrenaments —una pràctica que espren la capacitat tècnica del futbolista—, Van Gaal va aplicar-hi disciplina i mecànica, Rijkaard solidesa defensiva i pressió total, i Guardiola, una dèria per

controlar fins el més mínim detall sense perdre ni una engruna del bagatge acumulat des de la darrerria dels anys 80. D'una altra banda, en tot aquest temps el FC Barcelona ha gaudit dels millors jugadors del món: no sols de

JORDI PLAY

EFE

EFE

EFE

La línia marcada per Cruyff durant vuit anys van resseguir-la Louis van Gaal i Frank Rijkaard, també holandesos. El primer va estar-s'hi tres temporades i mitja, i el segon, cinc: sempre ha prevalgut l'aposta pels jugadors de la casa. A la dreta, Iniesta, Puyol i Xavi celebren un gol al Santiago Bernabéu, enguany.

Koeman, Støitxkov i Laudrup, sinó també de Romário, Figo, Ronaldo, Rivaldo, Ronaldinho, Eto'o i Messi. Futbolistes d'impacte terraquí que aporten prestigi al club i rendibilitat als seus quantiosos emoluments. En el cas de l'argentí Lionel Messi, el rodatge del projecte permet que l'estrella del moment haja significat un *cost zero*. Tant ell com el manxec Andrés Iniesta van arribar a la Masia quan tenien poc més de deu anys i han fet el cim gràcies a aquesta manera de treballar.

Del 3-4-3 inicial s'ha evolucionat cap a l'actual 4-3-3, que ja va imposar Van Gaal, després dels festeigs de Cruyff amb sistemes un xic més conservadors, com ara el 4-2-3-1, en què el 2 eren Guardiola i el romanès Gica Popescu, un mig centre defensiu que fins aleshores no existia. Avui, aquest 2 s'ha fos en un de sol, un mèrit que recau en la persona de Yaya Touré i, també, de Sergio Busquets. Una altra mostra que el planter funciona, car Busquets ha reeixit en el salt de la tercera divisió a la primera sense haver passat per la segona A ni per la segona B. Son pare, Carlos Busquets, va ser el porter titular del Barça a l'etapa final de Cruyff, cosa que demostra que el cicle victoriós introduït per l'holandès té continuïtat. 21 anys tenen tant el sistema com Sergio Busquets, que va nàixer el juliol del 1988, justament quan Cruyff reestructurava la plantilla.

Capgirar la història. Als annals de la història blau-grana, per tant, el

nom de Johan Cruyff sempre figurarà destacat i en lletres daurades. Sense ell, el Barça podia haver continuat desorientat anys i panys. Sense ell, potser encara no s'hauria trencat la maledicció de la Copa d'Europa –l'actual Champions League–, aquella assignatura pendent que Koeman va aprovar de cop a Londres el 20 de maig d'ara fa 17 anys. Sense Cruyff, els culers potser continuarien celebrant una única lliga cada més de cinc anys, i no una cada dos i escaig, com passa ara. Com es veu al gràfic adjunt, fins la temporada 1988-89 el FC Barcelona va endur-se 10 lligues de les 57 disputades. D'aleshores ençà, 9 en 21 anys.

L'esperit ofensiu ja és del tot inherent a l'equip. A la temporada de transició 1996-97, el duet format per Sir Bobby Robson i José Mourinho no va recular ni un pam. Aquell curs la marca de gols va ser de 102, només superada a la història pels 104 que –quan falta una jornada per acabar el campionat– ha registrat enguany el Barça de Guardiola. Paral·lelament, s'ha fomentat la seguretat defensiva, que en bona mesura rau en la pressió que exerceix la línia d'atac sobre l'equip contrari.

L'elecció de Joan Laporta com a president del club el 2003 ha afavorit, sens dubte, la permanència d'aquest mètode de treball. Laporta sempre ha atès les recomanacions que emanaven de Cruyff –que va acabar clarament enfrontat a Núñez i que durant un temps va ser proscrit a l'estadi–, i al-

hora s'ha envoltat de fidels cruyffistes: Eusebio Sacristán com a segon entrenador de Rijkaard, Txiki Begiristain a la secretaria tècnica i ara, és clar, amb l'arriscada aposta de Guardiola a la banqueta. A Laporta no li va importar gens ni mica que Guardiola haguera anat un dia de bracet del candidat Lluís Bassat, ans al contrari: li va oferir tota la confiança al moment més crític del seu mandat, quan la moció de censura d'ara fa un any va ser a punt d'obligar-lo a dimitir.

Amb motiu de la final entre el Manchester United i el Barça, Sir Alex Ferguson, l'entrenador de l'equip anglès, ha assegurat que gaudeix veient els culers per la televisió, que enveja la qualitat del seu futbol. Certament, als temps que corren, amb la llei Bosman que –del 1997 ençà– permet la lliure circulació de futbolistes arreu d'Europa, no tan sols és meritori que el club català practique el futbol que practica. Encara resulta més encomiable que ho faça amb una base autòctona que no és ben bé una base ni un esquelet, sinó molt més. Com es veu al gràfic, cap finalista de la Champions no ha presentat mai tants jugadors titulars formats al planter. Ni l'admirat Ajax, ni la factoria balcànica de l'Estrella Roja, ni tampoc la finestra de la Romania de Ceausescu al món que era l'Steaua de Bucarest.

És per això que el Barça, més que un club, ja és una filosofia.

Victor Maceda